

Analiza i interpretacja wierszy Czesława Miłosza- lekcja 1

Tytuł wiersza	Gatunek, typ liryki	Podmiot liryczny, adresat, sytuacja liryczna	Środki formalne (budowa wiersza, funkcje środków artystycznych)	Interpretacja (konteksty; uniwersalne motywy, toposy, symbole)
„Który skrzywdziłeś” (Waszyngton, 1950 r.)				
„Moja wierna mowa” (Berkeley, 1968 r.)				
„O! Edward Hopper (1882-1967), Pokój hotelowy, Thyssen Collection, Lugano”				

Analiza i interpretacja wierszy Czesława Miłosza- lekcja 2

Tytuł wiersza	Gatunek, typ liryki	Podmiot liryczny, adresat, sytuacja liryczna	Środki formalne (budowa wiersza, funkcje środków artystycznych)	Interpretacja (konteksty; uniwersalne motywy, toposy, symbole)
„Dar” (Berkeley , 1971 r.)				
„Oeconomia divina” (Berkeley, 1973 r.)				
„Wyznanie” (1986 r.)				

Analiza i interpretacja wierszy Czesława Miłosza- lekcja 1

Tytuł wiersza	Gatunek, typ liryki	Podmiot liryczny, adresat, sytuacja liryczna	Środki formalne (budowa wiersza, funkcje środków artystycznych)	Interpretacja (konteksty; uniwersalne motywy, toposy, symbole)
„Który skrzywdziłeś” (Waszyngton, 1950 r.)	<p>Liryka zwrotu do adresata (analogie – pieśni Jana Kochanowskiego „Wy, którzy Pospolitą Rzeczą”</p> <p>Persyflaż- naśladowanie stylu dworskiego w celu deprecjacji moralnej dworu (szyderstwo pod maską uprzejmości)</p>	<p>P.L. nie ujawnia się, osądza, upomina się o prawa słabszych – poeta- moralista;</p> <p>Adresat- (totalitarny mocarz – Stalin) osoba krzywdząca moralnie człowieka prostego, cynicznym śmiechem, upokorzeniem w czasach stalinowskich;</p> <p>Siła krzywdziciela z poklasku otoczenia, zastraszenia dworu (gromada błaznów), perfidii propagandy (pomieszenie dobrego i złego)</p>	<p>4 zwrotki - 13 wersów; język oszczędny, prosty, jasny;</p> <p>Metafory – gromada błaznów, narodziny nowego poety;</p> <p>epitety- złote, zimowy, nowy...</p> <p>Inwersja składniowa- w celu naśladowania stylu dworskiego i pointy;</p> <p>Pointa- ostatnia zwrotka – sugestia, że tylko samobójstwo uchroni tyrana przed hańbą u potomnych (aluzja do śmierci Zygryda de Love w „Krzyżakach”)</p>	<p>Kontekst historyczny, kulturowy;</p> <p>POETA – MORALISTA to zagrożenie dla tyrana, bo ocenia, daje świadectwo prawdzie, przestrzega, karze = hańbi, piętnuje krzywdziciela</p> <p>ROLA POETY – Horacy (exegi monumentum, non omnis moriar), Tyrtajos, Kochanowski, Mickiewicz, Tuwim itd.</p> <p>Ponadczasowe – władca i jego dwór, ochrona prostego człowieka przed złem i absurdem historii</p>
„Moja wierna mowo” (Berkeley, 1968 r.)	<p>Liryka bezpośrednia, „ja” autorskie wskazuje na fakty biograficzne</p>	<p>Miłosz zwraca się do personifikowanej mowy, którą utożsamia z Ojczyzną (słowa KLUCZE), domem, schronieniem, korzeniami, sacrum- czas przeszły.</p> <p>Teraz – 1968 – pejoratywne określenia użytkowników j. polskiego (upodleni, konfidenci, nienawidzący...) wielki dramat poety, myśliciela, człowieka- nie chce się</p>	<p>3 części wiersza – 3 czasy</p> <p>Język prosty, jasny, emocjonalny; epitety (jasne, czyste...), metafory (miseczki z kolorami, mowa chorych na własną niewinność...);</p> <p>pejoratywne, emocjonalne określenia użytkowników</p>	<p>Konteksty: filozoficzny, kulturowy, historyczny – 1968</p> <p>Rola poety- emigranta, wzajemne uzależnienie poety i jego mowy – sacrum- Ojczyzny- narzędzia, którym się posługuje, tragedia poety emigranta – aluzje np. Mickiewicz</p>

		<p>identyfikować z nimi przez mowę zbeszczeszczoną (historia).</p> <p>Czas przyszły- mowa to tworzywo poety-sacrum, musi ocalić mowę polską nieskażoną komunizmem, będzie to ocalenie moralne poety</p>	<p>języka polskiego w 1968 r. – zaangażowanie polityczne Miłosza – potwierdził to w 1995 r.)</p>	
<p>„O! Edward Hopper (1882-1967), Pokój hotelowy, Thyssen Collection, Lugano”</p>	<p>Liryka pośrednia</p> <p>Ekfrazja – wiersz będący opisem dzieła malarskiego</p> <p>Tytuł wiersza jest oryginalny, brzmi jak podpis pod obrazem</p>	<p>Opis i interpretacja obrazu E. Hoppera „Pokój hotelowy”; P.L. – artysta, filozof interpretuje obraz: emocje kobiety określa jako smutek i rozpacz, opisuje obraz nazywając bohaterkę : KOBIETA KARIERY – i podkreślając jej stan : lęki, frustracje, wątpliwości, refleksje, chwile zadumy nad własnym losem i jestestwem, przed podjęciem ważkich decyzji. Samotność wśród tłumów, ubóstwo w bogactwie.</p>	<p>3 zwrotki – 6 wersów;</p> <p>1/Wykrzyknienia i metafory-personifikacja smutku i rozpacz;</p> <p>2/opis prozatorski-wyliczenia, przerzutnie, epitety;</p> <p>3/pytanie retoryczne, pointa – zmuszają czytelnika do reakcji</p>	<p>Kontekst kulturowy – malarstwo E. Hoppera- smutek wielkich miast i obskurnych pokoi hotelowych; filozoficzny, egzystencjalny;</p> <p>Modelka – żona artysty, modelka i ofiara - Josephine – z jej pamiątek można dowiedzieć się o torturach psychicznych, jakim była poddawana przez męża – związek sadomasochistyczny.</p>

Analiza i interpretacja wierszy Czesława Miłosza – lekcja 2

Tytuł wiersza	Gatunek, typ liryki	Podmiot liryczny, adresat, sytuacja liryczna	Środki formalne (budowa wiersza, funkcje środków artystycznych)	Interpretacja (konteksty; uniwersalne motywy, toposy, symbole)
„Dar” (Berkeley , 1971 r.)	Liryka bezpośrednia, refleksyjna; impresja o raję darowanym na chwilę	P.L. – osoba dojrzała, która zaakceptowała siebie i umie się cieszyć; darem jest szczęśliwy, słoneczny od rana dzień; estetyka wpływa na etykę - piękno dnia łagodzi : chęć posiadania rzeczy materialnych, zazdrość, zawistną pamięć, zbytne wymagania, ból fizyczny. Chęć utrwalenia w poezji szczęśliwej chwili, afirmacja życia i świata pod wpływem słonecznego poranka	Wiersz stychiczny, wiersz wolny, 9 wersów. Epitety-szczęśliwy, niebieskie, itd. personifikacja – kolibry przystawały, anafora – nie, wyliczenie - morze i żagle; paralelizm skład.; rytmizacja tekstu; język oszczędny, prosty , jasny lapidarny podkreśla prostotę uczucia szczęścia, jasność duszy, równowagę, harmonię duchową.	Kontekst biograficzny (Zatoka San Francisco), kulturowy (malarstwo- C. Monet „Dom rybaka” 1882 r.; impresjonizm ; „Pan Tadeusz”, „Faust” – „trwaj chwilo, jesteś piękna”- zatrzymanie szczęśliwego czasu; człowiek w świecie natury w pieśniach Horacego, Kochanowskiego), filozoficzny (horacjanizm, stoicyzm, klasycyzm), teologiczny – droga człowieka po bezmiarze życia (motyw homo viator), motyw rajskiego ogrodu , krainy szczęścia; klasycyzm: estetyka określa etykę
„Oeconomia divina” (Berkeley, 1973 r.)	Liryka bezpośrednia, refleksyjna	P.L. –obserwator chwili osobiwej („Wesele” - Wernyhora i Gospodarz), uczestnik dziejącej się rzeczywistości – Bóg upokarza = opuszcza ludzi ;daje im całkowitą wolność; świat zostaje pozbawiony sacrum – rozsypuje się- CHAOS ; znaki cywilizacji XX w. (drogi, lotniska, miasta) świadczą o pysze	Wiersz stychiczny, zdaniowy- oschłość podkreśla przestrozę ; Antynomie - wszędzie było nigdzie i nigdzie, wszędzie- chaos przed stworzeniem świata –	Konteksty kulturowe – Biblia : Bóg, Pan Zastępów- starotestamentowy, groźny sędzia; deizm; apokalipsa ; znaki kultury – królewskie tragedie Szekspira ; motyw wieży Babel – śmiertelność mowy, symboliczny rozpad kultury; znaki symbolizujące dorobek intelektualny –

		człowieka, rozpadają się z braku zasady – Boga ; materialność opuszcza naturę – pustka; symboliczny rozpad kultury , zanik mowy; rozpad człowieka – bo brak mu miłości, wiary, Boga; osąd nad cywilizacją współczesną bez duchowości - przestroga	znak biblijny; metafora- literary ksiąg...nikły – symbol rozpadu kultury, jej bezwartościowość; wyliczenie ; pointa; paralelizm składniowy	zaprzepaszczone – niemoc ręki; obrazy apokaliptyczne – nagość ludzi prowokująca Boga do sądu ostatecznego – średniowieczna ikonografia, „Wichry wojny”, „Lista Schindlera”; T. Różewicz „Wygaśnięcie Absolutu”
„Wyznanie” (1986 r.)	Liryka bezpośrednia, konfesyjna (szczerze, osobiste wyznanie p.l.)	P.L. – dojrzały mężczyzna, poeta , który z perspektywy swojego życia patrzy na siebie, swoje zachowania, myśli (utożs. z autorem); apostrofa do Boga z deklaracją zmysłowych, hedonistycznych upodobań poety (dżem, kobiety, wódka, śledzie); problem poety: czy hedonista może być wieszczem narodowym na miarę Mickiewicza? Życie Miłosza jest dalekie od ideału, nie jest wybrańcem Boga, lecz normalnym człowiekiem korzystającym z rozkoszy życia. Nie ukrywa słabości i chęci bycia naprawdę wielkim, ale jest świadom swej „mniejszości” – zrywa maskę poety wielkiego, natchnionego	Wiersz stychiczny, brak podziału na strofy daje efekt autentyczności; apostrofa – Panie Boże- podkreśla szczerłość p.l.; metafora - turniej głupców= literatura =przeźren szczerości między zwykłymi ludźmi; zdania pytające, przerzutnie – podkreślają spontaniczny tok myśli; język prosty	Kontekst filozoficzny – hedonizm ; epikureizm; kontekst literacki- Mickiewicz , Słowacki – wieszcz narodowy; pytanie o rolę poety i poezji ; Noblista z defektem i świadomy tego (Nobel 1980).